

SYLABUS PRZEDMIOTU/MODUŁU ZAJĘĆ*

1.	Nazwa przedmiotu/modułu w języku polskim oraz angielskim Archeologia powszechna – neolit/General Archaeology – the Neolithic
2.	Dyscyplina archeologia
3.	Język wykładowy polski
4.	Jednostka prowadząca przedmiot Instytut Archeologii
5.	Kod przedmiotu/modułu AR-S1-01-APN
6.	Rodzaj przedmiotu/modułu (<i>obowiązkowy lub do wyboru</i>) Obowiązkowy
7.	Kierunek studiów (specjalność)* Archeologia
8.	Poziom studiów (<i>I stopień*, II stopień*, jednolite studia magisterskie*, nazwa Kolegium Doktorskiego*</i>) I stopnia
9.	Rok studiów (<i>jeśli obowiązuje</i>) II rok
10.	Semestr (<i>zimowy lub letni</i>) zimowy
11.	Forma zajęć i liczba godzin Wykład - 15 godzin, konwersatorium – 30 godzin, laboratorium – 10 godzin
12.	Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla przedmiotu/modułu Ukończony kurs z zakresu archeologii powszechnej - paleolit i mezolit
13.	Cele kształcenia dla przedmiotu Poznanie historii badań nad neolitem oraz najważniejszych kierunków ich rozwoju. Zarys rozwoju zjawisk kulturowych w młodszej epoce kamienia z uwzględnieniem problematyki społeczno-gospodarczej społeczności Bliskiego Wschodu i Europy, w tym zwłaszcza terenów dzisiejszej Polski.
14.	Treści programowe Wykład 1. Co to jest neolit? Historia badań i nowe możliwości. 2. Bliski Wschód. Nowe idee, nowe społeczeństwo, nowy sposób życia. 3. Anatolia. „Protomiasta” i narodziny cywilizacji. 4. Droga przez morze. Pierwsi rolnicy w Grecji, na Bałkanach i wybrzeżu Morza Śródziemnego. 5. W cieniu długich domów. Neolityzacja środkowej Europy. 6. Nowe wynalazki, nowe możliwości. Początek eneolitu w Europie. 7. Przekraczając bariery. Neolityzacja północnej Europy. 8. Ex oriente lux? Czyli co się wydarzyło w III tysiącleciu przed Chrystusem. Konwersatorium 1. Zajęcia wprowadzające 2. Epipaleolit i neolit preceramiczny na Bliskim Wschodzie 3. Neolit ceramiczny na Bliskim Wschodzie 4. Epipaleolit i neolit Anatolii 5. Neolityzacja terenów europejskich 6. Starszy neolit naddunajski w Europie Środkowej i Zachodniej 7. Europa w dobie młodszego neolitu naddunajskiego

	8. Alternatywne modele neolityzacji 9. Drugi etap neolityzacji – środkowoeuropejski neolit niżowy 10. Eneolit i eneolityzacja obszarów środkowoeuropejskich 11. Późnoneolityczne społeczności hodowców – kultura amfor kulistych i kultura badeńska 12. Ugrupowania kręgu kultur z ceramiką „sznurową” 13. Schyłek neolitu - europejski fenomen „pucharów dzwonowatych” Laboratorium: 1. Ceramika jako źródło archeologiczne; Założenia systematyki i klasyfikacji artefaktów neolitycznych 2. Zróżnicowanie technologiczne, stylistyczne i chronologiczne artefaktów kultur wczesnego neolitu 3. Zróżnicowanie technologiczne, stylistyczne i chronologiczne artefaktów kultur środkowego neolitu 4. Zróżnicowanie technologiczne, stylistyczne i chronologiczne artefaktów kultur późnoneolitycznych	
15.	Zakładane efekty uczenia się Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu archeologii prehistorycznej, historycznej, antycznej Ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii Zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii i szkół badawczych w archeologii Posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości Potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnorodnych źródeł i metod Umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego Potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod badawczych, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji Posiada umiejętność przygotowywania wystąpień ustnych w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć	Symbole odpowiednich kierunkowych efektów uczenia się, np.: K_W01*, K_U05, K_K03 K_W04 K_W06 K_W07 K_W12 K_U01 K_U03 K_U05 K_U09

	teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie Potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadząc badania wykopaliskowe i laboratoryjne Ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego	K_K01 K_K02 K_K05
16.	Literatura obowiązkowa i zalecana (<i>źródła, opracowania, podręczniki, itp.</i>) <u>Lektury podstawowe</u> BIELIŃSKI P., 1985, Starożytny Bliski Wschód. Od początków gospodarki rolniczej do wprowadzenia pisma, Warszawa. HENSEL W., WIŚLAŃSKI T., 1979, Prahistoria ziem polskich, t. 2, Neolit, Wrocław. KRUK J., 2008, Wzory przeszłości. Studia nad neolitem środkowym i późnym, Kraków KRUK J., MILISAUSKAS S., 1999, Rozkwit i upadek społeczeństw rolniczych neolitu, Kraków. NOWAK M., 2009, Drugi etap neolityzacji ziem polskich, Kraków TABACZYŃSKI S., 1970, Neolit środkowoeuropejski. Podstawy gospodarcze, Wrocław. Wielka Historia Świata, t. 2, Stary i nowy świat. Od „rewolucji” neolitycznej do podbojów Aleksandra Wielkiego, Warszawa 2005 WŁODARCZAK P. (red.) The Past Societies. Polish lands from the first evidence of human presence to the Early Middle Ages, tom 2: 5500-2000 BC <u>Lektury uzupełniające</u> BALCER B., 1983, Wytwórczość narzędzi krzemiennych w neolicie ziem polskich, Wrocław. CZEBRESZUK J., 2001, Schyłek neolitu i początki epoki brązu w strefie południowo-zachodniobałtyckiej (III i początki II tys. przed Chr.). Alternatywny model kultury, Poznań CZEBRESZUK J., MAKAROWICZ P., 1995, Puchary dzwonowate. Zarys historii badań i współczesne kierunki refleksji, Przegląd Archeologiczny, t. 43. CZERNIAK L., 1994, Wczesny i środkowy neolit na Kujawach, Poznań. JANKOWSKA D., 1990, Społeczności strefy południowo-zachodniobałtyckiej w dobie neolityzacji, Poznań. KOZŁOWSKI J. K., 1994, Bałkańsko-dunajski model neolityzacji, [w:] L. Czerniak (red.), Neolit i początki epoki brązu na ziemi chełmińskiej, Grudziądz. KRUK J., 1980, Gospodarka w Polsce południowo-wschodniej w V-III tysiącleciu p. n. e., Wrocław. KRZAK Z., 1994, Megalithy Europy, Warszawa. MACHNIK J., Kultury przełomu eneolitu i epoki brązu w strefie karpackiej, Kraków 198 RENFREW C., 2001, Archeologia i język, Warszawa. SCHMIDT K., 2010, Budowniczości pierwszych świątyń, Warszawa. SOCHACKI Z., Kultura ceramiki promienistej w Europie. Warszawa 1980 WIŚLAŃSKI T., 1969, Podstawy gospodarcze plemion neolitycznych w Polsce północno-zachodniej, Wrocław. WYSZOMIRSKI M., 1974, Problematyka kultury pucharów dzwonowatych w Europie, Archeologia Polski, t. 19, z. 1, s. 95-147. Literatura szczegółowa oraz anglojęzyczna zostanie podana na zajęciach.	
17.	Metody weryfikacji zakładanych efektów uczenia się: wykład: egzamin ustny konwersatorium: przygotowanie w parach prezentacji w formie posteru; dwa sprawdziany pisemne (testowe)	

	laboratorium: sprawdzian praktyczny, dotyczący opisu oraz klasyfikacji artefaktów neolitycznych	
18.	Warunki i forma zaliczenia poszczególnych komponentów przedmiotu/modułu: - wykład: zaliczenie poszczególnych komponentów na koniec semestru (pisemny lub ustny) - konwersatorium: dwa sprawdziany pisemne	
19.	Nakład pracy studenta/doktoranta	
	forma realizacji zajęć przez studenta	liczba godzin przeznaczona na zrealizowanie danego rodzaju zajęć
	zajęcia (wg planu studiów) z prowadzącym: - wykład: 15 - konwersatorium: 30 - laboratorium: 10	55
	praca własna studenta/doktoranta (w tym udział w pracach grupowych) np.: - przygotowanie do zajęć: 50 - czytanie wskazanej literatury: 40 - przygotowanie prac/wystąpień/projektów: 20 - przygotowanie do sprawdzianów i egzaminu: 45	
	Łączna liczba godzin	210
	Liczba punktów ECTS (<i>jeśli jest wymagana</i>)	7